

«Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2019թ.-ի դեկտեմբերի 31-ին

ավարտված տարվա համար

Երևան

Հունիս 2020

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«ԱՅ ԷՖ ՓԻ» ՍՊԸ
ՀՀ, ք. Երևան, Նիկոլ Դումանի 53-34
E-mail: info@ifp.am
Հեռ. +(374) 99 66 88 55

“IFP” LLC
53-34 Nikol Duman., Yerevan, RA
E-mail: info@ifp.am
Tel. +(374) 99 66 88 55

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն № 15

«Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ-ի 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ

Ներկայացվում է «Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ-ի բաժնետերերին

Վերապահումով կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, որոնք ներառում են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, մույն ամսաթվին ավարտվող տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփը և այլ ծանոթագրությունները:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ վերապահումով կարծիք արտահայտելու հիմքեր պարբերությունում ներկայացված հարցերի հնարավոր ազդեցության, կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի, ինչպես նաև մույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալի և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՍՍ):

Վերապահումով կարծիքի հիմքեր

1. Ընկերության վաճառքի համար պահվող ակտիվների կազմում ներառված՝ վարկառուներից առգրավված գույքերի գծով, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 154,778 հազար դրամ, իսկ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 148,491 հազար դրամ, առկա են արժեզրկման հայտանիշներ: Ընկերությունը նշված ամսաթվերին չի իրականացրել նշված ակտիվների իրական արժեքի գնահատում՝ համաձայն ՖՀՍՍ 5 “Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն” ստանդարտի պահանջների:

Մենք անկարող էինք որոշել հնարավոր արժեզրկման ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

2. Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում Ընկերության կողմից հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտացոլված է 102,450 հազար դրամ գումարով: Ընկերությունն այս գումարի գնահատման համար չի կիրառել Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության 2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող դրույթները, ինչը հանդիսանում է սույն գումարի ՖՀՍՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» պահանջներին ոչ համապատասխան ներկայացում, և ճշմարիտ չի ներկայացնում 01.01.2019թ. դրությամբ սկզբնական մնացորդները: Հաշվի առնելով, որ պահուստների սկզբնական մնացորդները մասնակցում են ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքի և սեփական կապիտալի որոշմանը՝ մենք անկարող էինք որոշել, թե արդյոք անհրաժեշտ կլինեին

ճշգրտումներ հաշվետու տարվա շահույթի առնչությամբ՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, ինչպես նաև սեփական կապիտալում փոփոխությունների հաշվետվություններում:

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրը) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Հանգամանքի շեշտադրում

Մենք ուշադրություն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվություններին կից 22-րդ ծանոթագրությանը, որտեղ ներկայացած է COVID-19-ի ազդեցությունը: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվել այս հանգամանքի կապակցությամբ:

Այլ տեղեկատվություն

Անհրաժեշտ ենք համարում նշել, որ 2018թ. դեկտեմբերի վերջի դրությամբ Ընկերությունը չէր պահպանել ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված մի շարք նորմատիվներ, մասնավորապես՝ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմակերպության ընդհանուր կապիտալը կազմել է բացասական արժեք, այն պարագայում, երբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի նվազագույն սահմանաչափը սահմանված է 150,000 հազար դրամ, ինչի արդյունքում ՀՀ Կենտրոնական բանկը կարող էր դադարեցնել Ընկերության լիցենզիայի գործողությունը:

2019 թվականի ընթացքում Ընկերությունը համարել է կանոնադրական կապիտալը 450,000 հազար դրամի չափով, որի արդյունքում վերոնշյալ նորմատիվի խախտում 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա չէ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք զերծ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումներից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի

եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՍՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամոռեմ կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՍՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արժագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում,

- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար,

- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամոռեմը,

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա՞ է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի հաշվետվությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումների վրա, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր հաշվետվության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

Ղեկավարությանը, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին վերահսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

29 հունիսի, 2020թ.

Այ Էֆ Փի ՍՊԸ

Վաղարշակ Մարգարյան

Տնօրեն

Աշոտ Բարսեղյան

Ղեկավար-աուդիտոր

ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ԵՎ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՍԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ

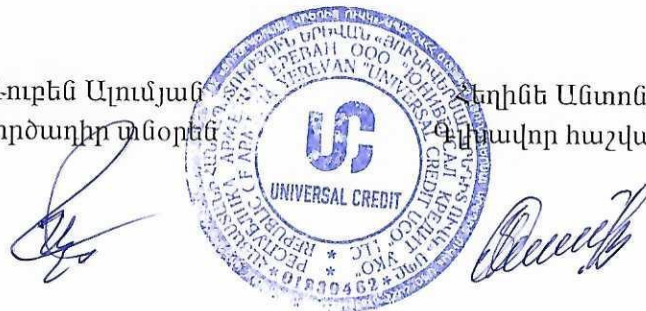
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա վերաբերյալ

	Ծնք.	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Տոկոսային եկամուտներ	4	291,670	303,646
Տոկոսային ծախսեր	4	(154,479)	(207,419)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		137,191	96,227
Միջնորդավճարների գծով ծախսեր		(1,373)	(1,537)
Զուտ շահույթ (վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից		4,534	19,667
Այլ գործառնական եկամուտներ	5	22,952	15,576
Այլ գործառնական ծախսեր		(18,892)	(100,769)
Գործառնական շահույթ		144,412	29,164
Արժեզրկումից կորուստներ		(297,595)	21,563
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	6	(79,795)	(77,994)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	7	(45,231)	(60,802)
Վնաս մինչև շահութահարկով հարկումը		(278,209)	(88,069)
Շահութահարկի գծով ծախս	8	53,298	129
Տարվա վնաս և ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		(224,911)	(87,940)

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 29-ին: Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ռուբեն Ալումյան
Գործադիր տնօրեն

Հեղինե Անտոնյան
Գլխավոր հաշվապահ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա վերաբերյալ

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 29-ին: Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Հեղինե Անտոնյան
Գլխավոր հաշվապահ

Demis

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՍԱՄԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա վերաբերյալ

	Ծնթ.	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր			
Ստացված տոկոսներ	1	281,326	284,992
Վճարված տոկոսներ	2	(122,543)	(185,639)
Ստացված զուտ միջնորդավճարներ	3	2,015	17,879
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ	4	(56,500)	(58,657)
Վճարված հարկեր	5	(41,315)	(114,063)
Այլ գործառնություններ	6	(67,676)	89,460
Գործառնական ակտիվների (ան)/նվազում	7	-	-
Հաճախորդներին(ից) տրված (ստացված) վարկերի զուտ գումար	8	(74,563)	(32,466)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(79,256)	1,506
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների զուտ ձեռքբերումներ	10	(3,863)	(73)
Ավանդների ներդրումներից ելքեր		(270,000)	-
Ավանդների վերադարձից մուտքեր		270,000	-
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(3863)	(73)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
Կանոնադրական կապիտալի համալրումից մուտքեր		40,500	-
Ստացված վարկեր և փոխառություններ		64,301	7,251
Մարված վարկեր և փոխառություններ		(55,184)	-
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		49,617	7,251
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(33,502)	8,684
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	9	(851)	(171)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ		62,627	54,114
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ		28,274	62,627

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 29-ին: Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների քաղկացուցիչ մասը:

Ռուբեն Ալումյան
Գործադիր տնօրեն

Հեղինե Անտոնյան
Գլխավոր հաշվապահ

**ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**

«Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա վերաբերյալ

	Կանոնադրական կապիտալ	Զբաղիսված շահույթ	Ընդամենը
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2018թ.	170,000	(152,728)	17,272
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	(87,940)	(87,940)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	170,000	(240,668)	(70,668)
Կանոնադրական կապիտալի ավելացում	450,000	-	450,000
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	(224,911)	(224,911)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	620,000	(465,579)	154,421

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2020թ. հունիսի 29-ին: Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ռուբեն Ալումյան
Գործադիր տնօրեն

Հեղինե Անտոնյան
Գլխավոր հաշվապահ

1. Նախապատմություն

(ա) Հիմնական գործունեությունը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Յունիվերսալ Կրեդիտ» ՈւՎԿ ՍՊԸ (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) շահույթ ստանալու նպատակով հիմնադրված իրավաբանական անձ հանդիսացող առևտրային կազմակերպություն է, որը ստեղծվել է 27.07.2006թ-ին կայացած Կազմակերպության հիմնադիրների ժողովի որոշմամբ: Կազմակերպությունը հանդիսանում է «Մալաթիա Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն» ՍՊԸ-ի (2006-2014 թթ.), այնուհետև «Փարվանա Կրեդիտ Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն» ՍՊԸ-ի (2014-2019 թթ.) իրավահաջորդը: Կազմակերպության հիմնական գործունեությունն է ձեռնարկատիրական և սպառողական վարկերի տրամադրումը: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորում է ՀՀ կենտրոնական բանկը (վարկային կազմակերպության անժամկետ լիցենզիա թիվ 15, տրված 2006թ. սեպտեմբերի 12-ին):

Գլխամասային գրասենյակի գտնվելու վայրը և իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի 67ա:

Կազմակերպության մասնակիցներն են հանդիսանում՝ Գագիկ Իգնատոսյան – 23.39%, Արամայիս Բադալյան – 9%, Արամ Սարգսյան – 67,61%:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 21-ում:

(բ) Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական ու տնտեսական բարեփոխումները, և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը:

Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից, ինչպես նաև Եվրասիական Տնտեսական Միությունում զարգացումներից, որի հետ շարունակվում է ՀՀ տնտեսության ինտեգրումը:

Կազմակերպության ղեկավարությունը կարծում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Կազմակերպության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

ա) 2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Կազմակերպությունը կիրառել է բոլոր ստանդարտները և փոփոխությունները, որոնք ուժի մեջ են եղել 2019թ. դեկտեմբերի 31-ից դրությամբ: Կազմակերպությունը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

- ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»
- ՖՀՄՍԿ 23 «Շահութահարկի գծով անորոշություն»

- ✓ *ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի համաձայն վարձակալը ճանաչում է վաճակալվող գույք հանդիսացող ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Վաճակալվող գույք հանդիսացող ակտիվները դիտարկվում և մաշվում են այլ ոչ ֆինանսական ակտիվների նման, իսկ պարտավորության գծով հաշվարկվում է տոկոսագումար: Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբում չափվում է վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարվելիք ապագա վարձավճարների ներկա արժեքով:*

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի կիրառումից ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չի նախատեսվում:

- ✓ **ՖՀՄՄԿ 23 մեկնաբանությունը ներկայացնում է, թե ինչպես որոշել հարկվող շահույթը/վնասը, հարկային բազան, չօգտագործված հարկային վնասները, չօգտագործված հարկային զեղչերը և հարկային տոկոսադրույքները, երբ առկա է անորոշություն ՀՀՄՄ 12, «Շահութահարկեր», ստանդարտի հաշվառման նպատակով:**

ՖՀՄՄԿ 23 մեկնաբանության կիրառումից ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չի նախատեսվում:

բ) Նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

- ՖՀՄՄ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (2018 փոփոխություններ)

- ✓ **2020թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ է մտնելու ՖՀՄՄ 3-ն որի նպատակն է նպաստել հաշվետու կազմակերպության կողմից իր ֆինանսական հաշվետվություններում բիզնեսի միավորման և դրա հետևանքների մասին առավել տեղին, արժանահավատ և համադրելի տեղեկատվության ներկայացմանը: Կիրառման ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվության վրա չի նախատեսվում:**

ՖՀՄՄ 3 ստանդարտի փոփոխությունների կիրառումից ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չի նախատեսվում:

2. Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

(բ) Զափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով:

(գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության գործառնական արժույթն է ՀՀ դրամը (այսուհետև՝ դրամ), որը լինելով ՀՀ ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը: Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

ՀՀ դրամը Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս փոխարկելի արժույթ չէ: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2019թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին 2018թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունը 2018թ.-ի համար չի վերաներկայացրել ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակում ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ համեմատական տեղեկատվությունը:

Հետևաբար, 2018թ. համեմատական տեղեկատվությունը ներկայացվում է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն և համադրելի չէ 2019թ. ներկայացված տեղեկատվության հետ: 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման հետևանքով առաջացած տարբերությունները ճանաչվել են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

• Դասակարգման և չափման փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9-ի պահանջով դասակարգման և չափման կատեգորիան որոշելու համար բոլոր ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ բաժնային գործիքների և ածանցյալների, պետք է գնահատվեն կազմակերպության ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելի և գործիքների պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի բնութագրերի համադրությամբ:

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների չափման դասակարգումները փոխարինվել են հետևյալով՝

• Պարտքային գործիքներ ամորտիզացված արժեքով,

Ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառումը հիմնականում շարունակում է մնալ այնպիսին, ինչպիսին եղել է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն:

• Արժեզրկման հաշվարկի փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9-ի ներդրումը հիմնավոր կերպով փոխել է Կազմակերպության՝ վարկերի գծով արժեզրկման հաշվառումը փոխարինելով ՀՀՄՍ 39-ի ,կրած կորուստներից մոդելը՝ ապագայի վրա հիմնված, ակնկալվող պարտքային կորուստներից մոդելով: ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է Կազմակերպությունից ճանաչել ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ բաժնային գործիքների համար արժեզրկումից կորուստ չի հաշվարկվում: Պահուստը որոշվում է ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա, որը կապված է հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Եթե ֆինանսական ակտիվը համապատասխանում է գնված կամ ստեղծված արժեզրկված ֆինանսական ակտիվի սահմանմանը, ապա պահուստը հաշվարկվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխության հիման վրա:

• ՖՀՄՍ 7

ՖՀՄՍ 9-ի և ՀՀՄՍ 39-ի միջև տարբերություններն արտացոլելու համար ՖՀՄՍ 7

Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներն արդիականացվել են, և Կազմակերպությունն այն ընդունել է ՖՀՄՍ 9-ի հետ միասին՝ 2018թ. հունվարի 1-ից սկսվող տարվա համար:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Այն ենթադրությունների և գնահատումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են ֆինանսական տարում էական ճշգրտման ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Հաճախորդներն տրված վարկեր – ծանոթագրություն 10
- Ստացված վարկեր և փոխառություններ – ծանոթագրություն 14

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական Բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում է 479.70 ՀՀ դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ կազմում է 483.75 ՀՀ դրամ):

Արտարժույթով գործարքներից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները: ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

• Ճանաչում և սկզբնական չափում

Կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխատվությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Ընկերության՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

• Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ- 2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և

- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և

- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայրգումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

• **Բիզնես մոդելի գնահատում**

Կազմակերպությունը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- ✓ պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույթների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,

- ✓ ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Ընկերության ղեկավարությանը.

- ✓ բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,

- ✓ ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,

- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները:

Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Ընկերությունը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

- **Վերադասակարգումներ**

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Ընկերությունը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական ակտիվներ- մինչև 2019թ. հունվարի 1-ը գործող քաղաքականություն
Կազմակերպությունը դասակարգում է իր ֆինանսական ակտիվները հետևյալ դասերից մեկում.

- ✓ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- ✓ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- ✓ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- **Ապաճանաչում**

Ֆինանսական ակտիվներ

Կազմակերպությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը: Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i)ստացված փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ցանկացած օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Կազմակերպությունը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Ընկերությունը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը: Որոշ գործարքներում Կազմակերպությունը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունը ապահովում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

• Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը քուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

• Արժեզրկում

2019թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Ընկերությունը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները (ECL) հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ✓ ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- ✓ վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- ✓ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում: Ընկերությունը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Ընկերությունը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին:

- ✓ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- ✓ այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

Ընկերությունը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերը ունեն ցածր պարտքային ռիսկ այն դեպքում, երբ վեջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված, ներդրումային վարկանիշի սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

• Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալի հիման վրա՝ Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

✓ Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Ընկերությունը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:

✓ Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Ընկերությունը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:

✓ Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Ընկերությունը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:

Ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված խումբ - ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի գեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

• **Դեֆոլտի հավանականություն (PD)**

Այն տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

• **Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)**

Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագործումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

• **Վնասը դեֆոլտի ժամանակ (LGD)**

Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դեֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

• **Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ**

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը, և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

✓ եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը

ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,

✓ եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

• Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- ✓ Էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- ✓ պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,
- ✓ վարկերի կամ փոխատվությունների պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Ընկերությունն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- ✓ վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- ✓ եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- ✓ երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

• Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ✓ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,

• Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Ընկերությունը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես

ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեգրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Ընկերության պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

• **Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը գործող քաղաքականություն**

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեգրկվում է և արժեգրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեգրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների (ծախսային իրադարձություն) արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեգրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեգրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեգրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի մմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեգրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեգրկման վերաբերյալ, արժեգրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն:

Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեգրկման պահուստի միջոցով, արժեգրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեգրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Ընկերությունը կարող է արժեգրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Ընկերությանը, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Ընկերության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում պարտքային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական միջոցների հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Ընկերության կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Ընկերությունը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

• **Վերանայված վարկեր**

Որտեղ հնարավոր է, Ընկերությունը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը:

Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

(դ) Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ե) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

կապի և հաղորդակցության միջոցներ	1 տարի
փոխադրամիջոցներ	8 տարի
գույք, գրասենյակային սարք. և այլ հիմնական միջոցներ	1-8 տարի
շենքեր, շինություններ	20 տարի

Վարձակալված հիմնական միջոցների համար կատարած բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(զ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Կազմակերպության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(է) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերին ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(ը) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ

իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում հետևյալ ժամանակավոր տարբերությունների համար հարկային նպատակներով չնվազեցվող գույքի, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերություններ, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության համակարգումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում: Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններիս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

(թ) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսերի հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչում ենք շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

4. Զուտ տոկոսային եկամուտներ

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	290,854	303,565
Բանկային հաշիվներ և ավանդներ	816	81
Տոկոսային եկամուտներ	291,670	303,646
Վարկեր և փոխառություններ	(154,479)	(207,419)
Տոկոսային ծախսեր	(154,479)	(207,419)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	137,191	96,227

5. Այլ գործառնական եկամուտներ

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	12,614	10,028
Այլ եկամուտներ	10,338	5,549
	22,952	15,577

6. Աշխատակազմի գծով ծախսեր

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Աշխատակիցների փոխհատուցումներ	79,795	77,994
	79,795	77,994

7. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	10,345	12,085
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկից	4,859	6,622
Կապի և հաղորդակցության միջոցների գծով ծախս	2,399	3,591
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության ծախս	5,377	5,452
Անվտանգության գծով ծախս	2,793	5,054

Նյութական ակտիվների վերանորոգման և պահպանման ծախս	1,361	1,110
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախս	3,400	14,200
Գրասենյակային ծախսեր	480	527
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	693	-
Ապահովագրության գծով ծախսեր	37	24
Այլ ծախսեր	13,487	12,137
	45,231	60,802

8. Շահութահարկի գծով ծախս

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	-	-
Հետաձգված հարկի գծով արտոնություն / (ծախս)	-	-
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(53,298)	(129)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	(53,298)	(129)

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2019թ. հազար դրամ	%	2018թ. հազար դրամ	%
(Վնաս) / շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	(278,209)		(88,070)	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(55,642)	20	(17,614)	20
Զնվազեցվող ծախսեր (եկամուտներ)	1,052		17,485	
Շահութահարկի դրույքաչափի փոփոխություն	1,292		-	
	(53,298)	-	(129)	-

	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Շահութահարկի դրույքաչափի փոփոխություն շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Այլ սպարտավորություններ	2,226	12,269	(290)	14,205
Հարկային վնասի	7,807	42,321	(1,002)	49,126
	10,033	54,590	(1,292)	63,331
	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Այլ սպարտավորություններ	2,226	-	-	2,226
Հարկային վնասի	7,678	129	-	7,807
	9,904	129	-	10,033

9. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Կանխիկ	6,675	12,988
Ընթացիկ հաշիվներ	21,599	49,639
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,274	62,627

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

10. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	15,510	126,728
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	15,510	126,728
Անհատներին տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	982,087	1,068,712
Ոսկու գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	236,837	227,613
Այլ սպառողական վարկեր	462,656	390,544
Ընդամենը սպառողներին տրված վարկեր	1,681,580	1,686,869
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	1,697,090	1,813,597
Արժեզրկման գծով պահուստ	(149,952)	102,450
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	1,547,138	1,711,147

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Մնացորդը սկզբին	102,450	60,410
Զուտ եկամուտ	268,665	(13,146)
Դուրսգրումներ	(221,163)	55,186
Մնացորդը տարեվերջին	149,952	102,450

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Չուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկում
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
-նչ ժամկետանց	-	-	-	0%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	-	-	-	0%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	-	-	-	0%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	-	-	-	0%
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
-նչ ժամկետանց	15,510	1,355	14,155	9%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	-	-	-	0%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	-	-	-	0%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	15,510	1,355	14,155	9%
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	15,510	1,355	14,155	9%
Անահտներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
-նչ ժամկետանց	888,405	65,528	822,877	7%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	7,609	2,046	5,563	27%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	86,073	28,945	57,128	34%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	982,087	96,519	885,568	10%
Ոսկու գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
-նչ ժամկետանց	225,165	5,748	219,417	3%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	9,964	2,391	7,573	24%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	1,707	405	1,302	24%
Ընդամենը ոսկու գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	236,836	8,544	228,292	4%
Այլ սպառողական վարկեր				
-նչ ժամկետանց	425,123	29,439	395,684	7%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	4,272	1,165	3,108	27%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	33,262	12,930	20,331	39%
Ընդամենը այլ սպառողական վարկեր	462,657	43,534	419,123	9%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	1,681,580	148,597	1,532,983	9%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	1,697,090	149,952	1,547,138	9%

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկում
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
-նչ ժամկետանց	-	-	-	0%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	-	-	-	0%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	-	-	-	0%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	-	-	-	0%
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
-նչ ժամկետանց	50,815	4,304	46,511	8%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	-	-	-	0%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	75,913	45,548	30,365	60%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	126,728	49,852	76,876	39%
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	126,728	49,852	76,876	39%
Անահտներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
-նչ ժամկետանց	1,038,205	29,742	1,008,463	3%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	16,869	3,477	13,392	21%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	13,638	8,183	5,455	60%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	1,068,712	41,402	1,027,310	4%
Ոսկու գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
-նչ ժամկետանց	222,176	3,379	218,797	2%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	4,146	829	3,317	20%
ավելի քան 180 օր ժամկետանց	1,291	645	646	50%
Ընդամենը ոսկու գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	227,613	4,853	222,760	2%
Այլ սպառողական վարկեր				
-նչ ժամկետանց	386,656	4,825	381,831	1%
-90 օրից ավել, բայց 180 օրից պակաս ժամկետանց	1,421	284	1,137	20%
-ավելի քան 180 օր ժամկետանց	2,467	1,234	1,233	50%
Ընդամենը այլ սպառողական վարկեր	390,544	6,343	384,201	2%
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	1,686,869	52,598	1,634,271	3%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	1,813,597	102,450	1,711,147	6%

(բ) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

(I) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա և որը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում է դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման վկայություն:

Իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշներ են հանդիսանում՝

- վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,
- վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացմանը,
- տնտեսական միջավայրի վատթարացմանը, բացասական փոփոխությունները վարկառուի շուկաներում:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս Կազմակերպությունը հիմնվում է արժեզրկված վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վարկածության և արժեզրկման հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունը առաջնորդվում է այն հիմնական ենթադրությամբ, որ ոչ արժեզրկված վարկերի գծով կձևավորվի 1% հավաքական պահուստ՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրի և շուկայում վնաս կրելու փորձը:

(II) Անհատներին տրված վարկեր

Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումը գնահատելիս Կազմակերպությունը հիմնվում է յուրաքանչյուր տեսակի վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա: Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում է այն հիմնական ենթադրությամբ, որ ոսկու գրավով ու այլ սպառողական վարկերի հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջանների տարեկան վնասի դրույքը կազմում է 1%:

(գ) Գրավի վերլուծություն

(I) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2019թ. հազար դրամ	Վարկային պորտֆել	2018թ. հազար դրամ	Վարկային պորտֆել
Անշարժ գույք	177,683	42%	135,443	76%
Փոխադրամիջոցներ	44,000	11%	15,413	9%
Այլ գրավ	196,792	47%	26,418	15%
Անշարժ գույք	418,475	100%	177,274	100%

Վերը աղյուսակում բերվող գումարներն իրենցից ներկայացնում են վարկերի հաշվեշուրջի արժեքը և պարտադիր չէ, որ արտացոլեն գրավի իրական արժեքը:

(II) Անհատներին տրված վարկեր

Սպառողական վարկերն ապահովված են անշարժ գույքի և ոսկու գրավով: Հիփոթեքային և այլ սպառողական վարկերն ապահովված են հիմնականում փոխադրամիջոցի գրավով:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում ՀՀ-ում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը ծավալել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Արդյունաբերություն	6,849	1,785
Առևտուր	60,195	11,748
Այլ	(51,535)	113,195
Անհատներին տրված վարկեր	1,681,581	1,686,869
	1,697,090	1,813,597
Արժեզրկման գծով պահուստ	149,952	102,450
	1,547,138	1,711,147

(ե) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի 999 (ինը հարյուր իննսունինը) վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2018թ.-ին՝ 1,203): 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 1,547,138 հազար դրամ (2018թ.-ին՝ 1,711,147 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 17-ի (դ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը: Զանի որ Կազմակերպությունը տրամադրում է կարճաժամկետ վարկեր, հավանական է, որ դրանցից շատերը կերկարաձգվեն ժամկետի ավարտից հետո: Այդ իսկ պատճառով, վարկային պորտֆելի իրական ժամկետայնությունը կարող է զգալիորեն ավելի երկար լինել պայմանագրային պայմանների հիման վրա որոշված ժամկետայնությունից:

11. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Շենքեր, շինություններ	Կապի և հաղորդակցո ւթյան միջոցներ	Փոխադրա- միջոցներ	Գույք, գրասենյակա յին սարք. և այլ հիմն. միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Կանխավճարն եր ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար	Ընդամենը
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
Սկզբնական արժեք	70,421	12,666	1,463	18,942	5,328	-	108,820
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	70,421	12,666	14,382	16,480	5,328	-	108,820
Ավելացումներ	-	15	-	-	-	58	73
Օտարում	-	-	(12,919)	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	70,421	12,681	1,463	18,942	5,328	58	108,893
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	70,421	12,681	1,463	18,942	5,328	58	108,893
Ավելացումներ	-	1,251	2,120	493	-	-	3,864
Օտարում	-	-	(1,463)	(58)	-	(58)	(1,579)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	70,421	13,932	2,120	19,377	5,328	-	111,178
Մաշվածություն							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	3,439	12,269	341	15,907	4,497	-	36,453
Տարվա մաշվածություն	3,525	409	293	1,098	128	-	5,453
Դուրս գրում	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	6,964	12,678	634	17,005	4,625	-	41,906
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	6,964	12,678	634	17,005	4,625	-	41,906
Տարվա մաշվածություն	3,525	610	265	849	128	-	5,377
Դուրս գրում	-	-	(848)	(9)	-	-	(857)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	10,489	13,288	51	17,845	4,753	-	46,426
Մնացորդային արժեք							
Առ 1 հունվարի 2018թ.	66,982	397	1,122	3,035	831	-	72,367
Առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	63,457	3	829	1,937	703	58	66,987
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	59,932	644	2,069	1,532	575	-	64,752

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության լրիվ մաշված հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը կազմել է 34,228 հազ. դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 31,997 հազ. դրամ):

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության չի ունեցել չշահագործվող հիմնական միջոցներ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ այլ սահմանափակումների ենթակա հիմնական միջոցներ:

12. Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	162,518	209,983
Ընդամենը վաճառքի համար պահվող	162,518	209,983

2019թ.-ի ընթացքում Կազմակերպությունը ձեռք է բերել 7,740 հազար դրամ ընդհանուր գումարով ակտիվներ՝ անհատներին տրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ վերահսկողության իրավունք ստանալու միջոցով (2018թ.-ին՝ 12,250 հազար): 2019թ.-ի ընթացքում նախկինում ձեռք բերված ակտիվներից վաճառվել է 55,205 հազար դրամի ակտիվ:

13. Այլ ակտիվներ

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Կանխավճարներ	1,018	616
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	807	331
Այլ	337	41
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,162	988

14. Ստացված վարկեր և փոխառություններ

Սույն ծանոթագրություններում ներկայացված է տեղեկատվություն Կազմակերպության ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Կազմակերպության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություններ	-	-
կապակցված կողմերից		
Ընդամենը	-	-
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություններ	1,675,927	2,115,238
կապակցված կողմերից		
Ընդամենը	1,675,927	2,115,238
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	1,675,927	2,115,238

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների համար գործող պայմանները:

	Արժույթ	Անվ. տոկոսադր.	Մարման տարի	2019թ. հաշվեկշռ. արժ. հազար դրամ	2019թ. Անվ. արժ** հազար դրամ	2018թ. հաշվեկշռ. արժ. հազար դրամ	2018թ. Անվ. արժ** հազար դրամ
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	ՀՀ դրամ	10	2020	-	-	2,961	2,961
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	ԱՄՆ դոլար	10	2023	-	-	36,491	36,491
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	ԱՄՆ դոլար	7	2023	121,000	121,000	-	-
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	ԱՄՆ դոլար	10	2020	38,680	38,680	2,074,116	2,074,116
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	ԱՄՆ դոլար	7	2020	1,514,629	1,514,629	-	-
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	Եվրո	10	2020	-	-	1,670	1,670
Գրավով չապահով. փոխառ. կապ. կողմերից*	Եվրո	7	2020	1,618	1,618	-	-
				1,675,927	1,675,927	2,115,238	2,115,238

* Փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

** Աղյուսակում նշված անվանական արժեքը ներառում է մայր գումարը և հաշվեգրված տոկոսները:

Վարկերի և փոխառությունների կենտրոնացում

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի փոխառություններ 4 անհատից (2018 թ-ին՝ 3 անհատից), որոնց մնացորդները գերազանցում էին Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 1,675,927 հազար դրամ (2018 թ-ին՝ 2,115,538 հազար դրամ):

15. Այլ պարտավորություններ

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	3,682	4,262
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,682	4,262
Արձակուրդային պահուստ	8,811	7,309
Կրված երաշխիքների գծով պահուստ	20,341	692
Այլ վճարվելիք հարկեր	4,400	4,184
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	593	748
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	34,145	12,933
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	37,827	17,195

16. Սեփական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 620,000 հազ. ՀՀ դրամ:

(բ) Վճարված կապիտալ

2019թ. մայիսի 27-ին Ընկերության ղեկավարությունը որոշել և համալրել է ընկերության կանոնադրական կապիտալը 450,000 հազար ՀՀ դրամ գումարի չափով: Համալրման ենթակա գումարի մի մասը՝ 40,500 հազ. ՀՀ դրամը, փոխանցվել է ընկերության «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ-Ագրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ-ում գործող ընթացիկ դրամային հաշվին՝ Արամայիս Բադալյանի կողմից, իսկ մյուս մասը՝ 409,500 հազ. ՀՀ դրամը, համալրվել է Արամ Սարգսյանի կողմից՝ ընկերությունում ունեցած իր փոխառությունների հաշվին: Կանոնադրական կապիտալի փոփոխությունը գրանցվել է Կենտրոնական բանկի կողմից 26.06.2019 թվականին:

(գ) Շահաբաժիններ

Ընկերության մասնակիցներն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և ընդհանուր ժողովում յուրաքանչյուր մասնակից ունի իր բաժնեմասային համապատասխան ձայների քանակ:

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Կազմակերպության առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կուտակված վնասը կազմում էր 465,579 հազար դրամ:

17. Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկավորման ոլորտի համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, կապված են վարկային և իրավացելիության ռիսկերի հետ:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Կազմակերպության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեությունն ապահովելու համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման համար, այն նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքներն ու մեթոդների կիրառումը:

Ռիսկի թե արտաքին, թե ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Կազմակերպության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկը Կազմակերպությունը կառավարում է սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքի ժամկետայնության ու արտարժույթային դիրքերի գծով:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության ղեկավար անձնակազմը:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

	Մինչև 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռ. արժեք
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
31 դեկտեմբերի 2019թ.					
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,599	-	-	-	21,599
Հաճախորդների տրված վարկեր	14,667	69,173	894,805	568,493	1,547,139
	36,266	69,173	894,805	568,493	1,568,737
Պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	229,847	1,325,081	121,001	-	1,675,928
Տարբերություն	193,581	1,255,908	(773,804)	(568,493)	107,190

	Մինչև 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռ. արժեք
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
31 դեկտեմբերի 2018թ.					
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	49,639	-	-	-	49,639
Հաճախորդներին տրված վարկեր	73,923	105,284	1,028,980	502,960	1,711,147
	<u>123,562</u>	<u>105,284</u>	<u>1,028,980</u>	<u>502,960</u>	<u>1,760,786</u>
Պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	449,273	1,629,473	36,492	-	2,115,238
Տարբերություն	<u>325,711</u>	<u>1,524,189</u>	<u>(992,488)</u>	<u>(502,960)</u>	<u>354,452</u>

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Կազմակերպության տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2019թ.		2018թ.	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ				
Ընթացիկ հաշիվներ	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	22%	14%	20%	14%
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ				
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	-	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերից	10%	10%	10%	10%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով:

Կազմակերպությունը չունի վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների:

	2019թ. ԱՄՆ դոլար	2018թ. ԱՄՆ դոլար
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,149	2,428
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,388,729	1,366,978
Ընդամենը ակտիվներ	1,391,878	1,369,406
Պարտավորություններ		
Վարկեր և փոխառություններ	1,659,218	2,082,551
Ընդամենը պարտավորություններ	1,659,218	2,082,551
Զուտ դիրքերը առ 31 դեկտեմբերի	(267,340)	(713,145)

2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ամրապնդումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույթները, կմնան անփոփոխ:

	2019թ.		2018թ.	
	Շահույթ կամ վնաս	Սեփական կապիտալ	Շահույթ կամ վնաս	Սեփական կապիտալ
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում դրամի նկատմամբ	26,734	(26,734)	71,315	(71,315)

2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտականությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Կազմակերպությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (թե ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Վարկային ռիսկն ամենակարևոր ռիսկն է Կազմակերպության գործունեության համար, այդ իսկ պատճառով, ղեկավարությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում այդ ռիսկի կառավարմանը: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկավորման գործունեության հետ կապված:

Կազմակերպությունը ղեկավարում, սահմանափակում և վերահսկում է ցանկացած բացահայտված վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մասնավորապես, մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև արդյունաբերական սեգմենտների կտրվածքով: Վարկային ռիսկի մակարդակը վերահսկելու նպատակով Կազմակերպությունը սահմանում է մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի նկատմամբ ռիսկի ընդունելի մակարդակի սահմանաչափերը: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ավելի հաճախակի վերանայման:

Վարկային ռիսկի չափը կառավարվում է նաև փոխառուների և հնարավոր փոխառուների՝ մայր գումարի և տոկոսավճարների վճարման հնարավորության վերլուծության և անհրաժեշտության դեպքում սահմանաչափերի փոփոխության միջոցով:

Կազմակերպության վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվի գծով ռիսկի առավելագույն աստիճանը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,599	49,639
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,547,138	1,711,156
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն աստիճանը	1,568,737	1,760,795

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը իրացվելիության կառավարման էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Խորհրդի կողմից:

Կազմակերպությունը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական անձանց և անհատների վարկերը իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով: Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման ծրագրերի անընդհատության ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղչված դրամական հոսքերի տեղաբաշխումը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չգեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների գծով: Այս ֆինանսական պարտավորությունների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը կարող են էականորեն տարբերվել այս վերլուծության տվյալներից:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
31 դեկտեմբերի 2019թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր և փոխառություններ	38,680	325,453	904,857	285,936	121,001	-	1,675,927
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	8,082	20,781	8,811	-	-	-	37,674
Ընդամենը պարտավորություններ	46,762	346,234	913,668	285,936	121,001	-	1,713,601
Վարկային պարտավորվածություններ	38,680	325,453	904,857	285,936	121,001	-	1,675,927

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ	հազար դրամ
31 դեկտեմբերի 2018թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Վարկեր և փոխառություններ	244,308	340,547	924,383	569,507	36,491	-	2,115,238
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը պարտավորություններ	244,308	340,547	924,383	569,507	36,491	-	2,115,238
Վարկային պարտավորվածություններ	244,308	340,547	924,383	569,507	36,491	-	2,115,238

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

	Մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,274	-	-	-	-	-	-	28,274
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,860	4,470	66,510	894,805	568,493	-	-	1,547,138
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	-	162,518	-	-	-	-	162,518
Այլ ակտիվներ	1,355	807	-	-	-	-	-	2,162
Ընդամենը ակտիվներ	42,,489	5,277	229,028	894,805	568,493	-	-	1,740,092
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	38,680	325,453	1,190,793	121,001	-	-	-	1,675,927
Այլ պարտավորություններ	8,082	20,781	8,811	-	-	-	-	37,674
Ընդամենը պարտավորություններ	46,762	346,234	1,199,604	121,001	-	-	-	1,713,601
Զուտ դիրքը	(4,619)	(340,957)	(970,576)	773,805	568,493	-	-	26,139

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

	Մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	62,628	-	-	-	-	-	-	62,628
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18,153	57,415	84,978	1,028,989	502,960	-	18,661	1,711,156
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	66,987	-	66,987
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	-	209,983	-	-	-	-	209,983
Այլ ակտիվներ	668	775			-	-	-	1,443
Ընդամենը ակտիվներ	81,449	58,190	294,961	1,028,989	502,960	66,987	18,661	2,052,197
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	244,308	340,547	1,493,892	36,491	-	-	-	2,115,238
Այլ պարտավորություններ	8,446	1,441	7,309	-	-	-	-	17,196
Ընդամենը պարտավորություններ	252,754	341,988	1,501,200	36,491	-	-	-	2,132,434
Զուտ դիրքը	(171,305)	(283,798)	(1,206,239)	992,489	502,960	66,987	18,661	(80,237)

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Կազմակերպության կողմից կիրառվող հիմնական միջոցն իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների, ընթացիկ հարաբերակցության և արագ հարաբերակցության կիրառումն է: Այս նպատակով իրացվելի ակտիվների հարաբերակցությունը հաշվարկելու համար դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանվում են ընդհանուր ակտիվների, ընթացիկ հարաբերակցությունը հաշվարկելու համար ընթացիկ ակտիվները բաժանում են ընթացիկ պարտավորությունների և արագ հարաբերակցությունը հաշվարկելու համար դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանվում են ընթացիկ պարտավորությունների վրա:

Ստորև ներկայացված են հարաբերակցությունները 2019թ. և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2019թ.	2018թ.
Իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցություն	12.9%	13.2%
Ընթացիկ հարաբերակցություն	13.0%	12.8%
Արագ հարաբերակցություն	2.5%	3.0%

18. Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպությունը, որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային հաստատությունների կապիտալի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն վարկային կազմակերպությունները պետք է ապահովեն 150,000 հազար դրամի չափով նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ և ընդհանուր կապիտալ: 2018թ. ընթացքում Կազմակերպությունը չի բավարարել կապիտալի նվազագույն պահանջները, սակայն 2019 թվականին Ընկերությունը համալրել է կանոնադրական կապիտալը 450,000 հազար դրամի չափով և 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն կապիտալի պահանջի խախտում առկա չէ:

Ստորև ներկայացված է Կազմակերպության պարտավորությունների և կապիտալի հարաբերակցությունը հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ:

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Ընդամենը պարտավորություններ	1,713,754	2,132,433
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	(28,274)	(62,627)
Չուտ պարտքը	1,685,480	2,069,806
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	154,421	(70,668)
Պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը	11	(29)

Կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Կազմակերպության մոտեցումը տարվա ընթացքում չի փոփոխվել:

19. Պարտավորվածություններ

Կազմակերպությունն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի տրամադրում: Կազմակերպությունը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Փոխառությունների և վարկերի գծով պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքների հետ կապված Կազմակերպությունը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որը գործում է հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխիքների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	1,675,927	2,115,238
	1,675,927	2,115,238

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

20. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունն ամբողջապես ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Կազմակերպության ղեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցի մասին:

(գ) Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Կազմակերպության ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

21. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպության վերջնական վերահսկող կողմն է հանդիսանում Ռուբեն Ալումյանը:

(բ) Գործարքներ ղեկավարության հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2019թ.	2018թ.
	հազար դրամ	հազար դրամ
Կարճաժամկետ հատուցումներ աշխատակիցներին	26,380	23,944
Ընդամենը	26,380	23,944

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության հետ գործարքների մնացորդները և միջին տոկոսադրույքները:

	2019թ.		2018թ.	
	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ				
Տրված վարկեր (համախառն)	4,959	16%	28,697	15%
Տրված վարկերի պահուստ	(50)	1%	(287)	1%

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2019թ. հազար դրամ	2018թ. հազար դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	1,090	2,219

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են Կազմակերպության մասնակիցներին, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված և նրանց կողմից վերահսկվող այլ անձինք և կազմակերպությունները: Ստորև ներկայացված են 2019թ. ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2019թ.-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները:

	Մասնակիցներ		Այլ կապակցված կողմեր		Ընդամենը	
	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր - համախառն	-	-	4,959	16%		
Հաճախորդներին տրված վարկերի պահուստ	-	-	(50)	1%		
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ						
Վարկեր և փոխառություններ	1,675,927	7%				
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	-	-				
Տոկոսային ծախս	154,479	7%				

Ստորև ներկայացված են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2018թ.-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները:

	Մասնակիցներ		Այլ կապակցված կողմեր		Ընդամենը	
	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք	հազար դրամ	միջին տոկոսադրույք
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր -համախառն	-	-	28,697	18%	28,697	18%
Հաճախորդներին տրված վարկերի պահուստ	-	-	(287)	1%	(287)	1%
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ						
Վարկեր և փոխառություններ	2,115,238	10%	-	-	2,115,238	10%
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	-	-	-	-	-	-
Տոկոսային ծախս	207,419	10%	-	-	207,419	10%

22. Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

2020 թվականի հունվարի 30-ին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը («ԱՀԿ») հայտարարեց առողջապահական գլոբալ արտակարգ իրավիճակ Չինաստանի Ուհան քաղաքում ծագած կորոնավիրուսի նոր շտամի պատճառով («COVID-19 բռնկում»), ինչպես նաև նշեց միջազգային հանրության համար առկա ռիսկի մասին, քանի որ վիրուսը տարածվում է ողջ աշխարհում իր ծագման վայրից դուրս: 2020 թվականի մարտին ԱՀԿ-ն COVID-19-ի բռնկումը որակեց որպես պանդեմիա՝ հիմնվելով դրա համաշխարհային ազդեցության արագ աճի վրա:

COVID-19-ի բռնկման ամբողջ ազդեցությունը շարունակում է զարգանալ սույն հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ: Որպես այդպիսին, անորոշ է, թե ինչ մասշտաբի ազդեցություն կունենա պանդեմիան Ընկերության ֆինանսական վիճակի, իրացվելիության և գործունեության հետագա արդյունքների վրա: Գեկավարությունն ակտիվորեն հետևում է համաշխարհային իրավիճակի ազդեցությանն իր ֆինանսական վիճակի, իրացվելիության, գործառնությունների, հաճախորդների, արդյունաբերության և աշխատուժի վրա: Հաշվի առնելով COVID-19 բռնկման ամենօրյա զարգացումները և դրա տարածման սահմանափակմանն ուղղված համաշխարհային գործողությունները՝ Ընկերությունն ի վիճակի չէ ամբողջ ծավալով գնահատել COVID-19-ի բռնկման ազդեցությունն իր գործունեության արդյունքների, ֆինանսական վիճակի կամ իրացվելիության վրա 2020 ֆինանսական տարվա համար:

COVID-19-ը կարող է ազդել հաճախորդներից ստացվող վարկերի վրա, և, հետևաբար, դրանց վճարումը կարող է վտանգի տակ լինել: Բացի այդ, որոշ վարկառուներ կարող են ֆինանսական դժվարությունների բախվել, և այդ դեպքում Ընկերությունը կարող է աշխատել այդ վարկառուների հետ՝ փորձելով հավաքել վճարման ենթակա գումարները պայմանավորվածության պայմանները փոխելու կամ վարկառուներին զիջումներ առաջարկելու միջոցով ակնկալվող կորուստները մեղմելու նպատակով: Հաճախորդներից ստացվող վարկերի հավաքագրելիությունը չափվում է վարկային կորուստների համար պահուստ ճանաչելու միջոցով: Եթե Ընկերությունն ընդունել է ՖՀՄՍ 9, ֆինանսական գործիքներ, որոնց համաձայն ակնկալվող կորուստները ճանաչվում են՝ հիմնվելով պատմական փորձի, ներկայիս պայմանների և ողջամիտ ու օժանդակ կանխատեսումների վրա, ապա COVID-19-ի հետևանքով կարող է այդ գնահատականներում, մասնավորապես՝ ակնկալվող կորուստների կանխատեսումներում ճշգրտումներ մտցնելու անհրաժեշտություն առաջանալ:

Չնայած Ընկերությունն այս պահին չի կարող գնահատել COVID-19-ի բռնկման ազդեցության տևողությունը կամ ծանրությունը, եթե համաճարակը շարունակվի, ապա դա կարող է էական ազդեցություն թողնել Ընկերության՝ 2020 ֆինանսական տարվա հետագա գործունեության արդյունքների, ֆինանսական դրության և իրացվելիության վրա: